

עבודת סוכות – הרב יגאל

למה דווקא סוכות הוא זמן שמחתנו?

מה ענין השמחה הגדולה בניסוך המים? היו הרבה זמנים גבוהים ונעלים למה דווקא שמחת בית השואבה עלתה כ"כ עד כדי שאפילו ההכנה היתה כ"כ גבוהה?! לפי תיאורי הגמ' בסוכה והרמב"ם, לא שיש מצווה מיוחדת לשמחה בחג, אלא שזו היתה המציאות בביהמ"ק.

ומדוע ניסוך המים רק רמוז בתורה!?

1.

יום חתונתו = מתן תורה ויום שמחת ליבו = בנין ביהמ"ק.

ביהמ"ק הוא מה שהתאוה לדירה בתחתונים. בו גילוי האהבה.

בתוכו קה"ק, הנקרא

"רצוף אהבה":

א. שיא האהבה מתגלה שם: הלוחות, הכרובים המעורים זב"ז.

ב. מלשון רצפה = גחלת אש. אהבה לזהות.

"דביר המוצנע":

ששם גילוי האהבה שבין הקב"ה לישראל. מוצנע כדי שלא יאחזו החיצוניים. לכן בחנוכת המקדש, מחל על שאכלו ביו"כ, כי היתה אהבה גדולה ו"על כל פשעים תכסה אהבה".

זה העניין של סוכות שאחרי ההתעלות של ימים נוראים, הסוכה היא "הבאה לביתו" = "הביאני המלך חדריו", כדברי הגמ' בסוכה (ט). שש"ש חל על הסוכה. ובזוה"ק "בצלו חמדתי וישבתי", כהכנה לייחוד בשמ"ע.

לכן השמחה העילאית בסוכות, מעבר לשמחת הרגלים הרגילה.

ניסוך המים: מים מורים על אהבה. ניסוכם מורה על גילוי האהבה הגדולה שבין הקב"ה לישראל. לכן רק ברמז, מוצנע.

כשיש אהבה גדולה אין מקטרג, "כי על כל פשעים תכסה אהבה".

2.

המשל ב"תורת אבות" לבן המלך שהתרחק וכשחזר, המלך עדיין מתייחס אליו בחשד, כי אולי חזר מיראה. אך כשרואה שהוא עושה רצונו בשמחה מבין ששב מאהבה. כך המעבר מימים נוראים לסוכות.

כך בניסוך המים, שהם חסד ואהבה, המצווה שיהודי ימסור את כח האהבה שבו רק לה'.

זה פי' בכיית המים התחתונים, שרצונם ג"כ להיות לפני המלך, שהם ביטוי לאהבות נפולות ותאוות רעות, כשמנסכים, המים העליונים קוראים לתחתונים לעלות.

לכן "זמן שמחתנו" - כשיהודי מוסר כל ענייניו להש"ת ומרגיש דבוק בו, אז "כי עמך מקור חיים". וכן "ה' א' עמך לא חסרת דבר" - כשמרגיש שהוא עם ה', לא חסר דבר, אחרת, בעיני עוה"ז, תמיד מרגיש חסר, "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים" וכד'.

הביטוי לכך במצוות החג: ההתייחדות עם השי"ת בסוכה, ארבעת המינים הדומים לאיברי האדם לרמז לרומם את אבריו מהגשמיות ולהגיע ש"כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך".

על קביעות וכוכבים

בנוהג שבעולם אדם יוצא לחצר עם בוא האביב והתחממות מזג האוויר. לעומת זאת, עם התקרר הסתיו, כשרוח קרירה חודרת לביתו, מקפל את השמשיה, מאפסן היטב את כסאות הגינה ונכנס לביתו הוא מבצרו. דווקא בעונה זו, יוצאים יהודים מבתיהם הממוזגים והמרווחים ל"שבוע שטח" בסוכה.

מה עושים בסוכה?

נאמר בהלכה: "כיצד היא מצות הישיבה בסוכה: שיהיה אוכל ושותה ודר בסוכה, כל שבעת הימים בין ביום בין בלילה, כדרך שהוא דר בביתו, בשאר ימות השנה. **וכל שבעת הימים, עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע**, שנאמר "בסוכות תשבו, שבעת ימים" (**ויקרא כג.מב**). פשוט מאד! לחיות, לדור כפי ששדר בביתו ידור בסוכתו. כאן החידוש! בימי החג, עלינו להתייחס לסוכה כמקום הקבע ולבית כארעי.

לשם מה?

בעולם המודרני, חותרים כולם "להגיע לדירה", לזכות לקביעות ולהיות מבוטחים. קביעות בעבודה, ביטוח חיים, משכנתא, רכב, פנסיה, בריאות ועוד כהנה וכהנה סוגי פוליסות ייחודיות שמי כסוכני הביטוח מתמחים בשיווקם לפשוטי העם.

היציאה מבית הקבע היציב שלנו, אשר נקנה במיטב כספינו שלנו ובו רואים אנו את הגעתנו "אל המנוחה ואל הנחלה", אל הסוכה הרעועה, הארעית והזמנית, באה אולי כדי לאפשר התבוננות על כל המירוץ אחר הקביעות.

להבנת העניין, נסתייע בהלכה מהלכות הסוכה, שהתפרסמה מאד ונתפסת כמרכזית בעיני רבים. הצורך לראות את הכוכבים מבעד לסכך. מדוע חשוב שמבעד לסכך תתאפשר ראיית הכוכבים?

יתכן שבראייתם יכולים אנו לקבל פרפורציות על גודלינו ועוצמתנו. לחוש שבסך הכל קטנים אנחנו ביחס לעולמו האדיר של הבורא.

בזוהר הקדוש נקראת הסוכה "צילא דמהימנותא" = צל האמונה. אדם היוצא מביתו וחי שבוע "תחת כיפת השמים" בסוכת עראי, עובר סדרת חינוך המלמדנו שאין יציב וקבוע יותר מאשר לחסות ולבטוח בצל האמונה בבורא עולם. כמה חסרי יציבות חיינו, כמה תהפוכות ושינויים עוברים על הפרט ועל הכלל. כל הנסיון להיאחז בדברים הגשמיים החומרניים, מתגלה כחסר תוחלת. משל לילד הבונה ארמונות פאר בחול הים עד בוא גל השוצף וקוצף על מפעלו באחת.

מדהים הדימוי של הסוכה ל"צל". שהרי מה יש בו בצל? אין דבר בר חלוף ממנו. דוד המלך, משורר התהילים, דימה את בטחון האדם בא-לוקיו לצל. "ה' שומרך ה' צילך על יד ימינך...ה' ישמור צאתך ובורך ועד עולם". כי יש גם צד שני לצל, הוא המלווה את האדם לכל מקום.

על פי הדברים יובן גם מדוע נקרא חג הסוכות "זמן שמחתנו". אין שמחה גדולה יותר כאשר אדם מגיע לשלווה ורוגע ופוסק ממרוצו אחר מילוי כל תאוות ליבו ברכושנות וחמדנות, כשמבין "שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו". או אז משתדל לעשות את המיטב והמירב בעודו על אדמתו, בדברים החשובים באמת בחיים. השקעה בעבודה על מידותיו, אישיותו, עזרה בבית, חינוך ילדיו.

בתפילה שנזכה לחג שמח בסוכה תחת מעטה הכוכבים

